

Lausunto

03.12.2020

Asia: _VN/20396/2020

Valtioneuvoston asetus kunnan maksuosuudesta ja nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeudesta laajakaistahankkeessa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

FiComin lausunto asetusluonnokseen kunnan maksuosuudesta ja nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeudesta laajakaistahankkeessa

Vaikka FiCom ry ei ole saanut lausuntopyyntöä valtioneuvoston asetusluonnoksesta kunnan maksuosuudesta ja nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeudesta laajakaistahankkeessa (luonnos), FiCom toteaa seuraavaa:

FiComin keskeiset viestit:

- Toisin kuin yleisesti oletetaan, EU:n suositus eikä ryhmäpoikkeusasetukseen edellytä laajakaistayhteydeltä symmetrisyyttä, joten symmetrisyytsvaatimuksesta luopuminen on perusteltua ja kannatettavaa. Tämä olisi tarkoituksenmukaista tuoda esille myös perustelumuiistiossa, jotta vältetään väärinkäsityksiltä.
- Toisaalta luonnos ei edelleenkään ole täysin teknologianeutraali eikä näin ollen syrjimätön. Tosiasiallisesti luonnoksessa mahdollistetaan vain kiinteän yhteyden teknologiat, sillä asetettuja vähimmäisnopeuksia ei ainakaan toistaiseksi ole mahdollista toteuttaa mobiiliteknologialla.
- Luonnoksessa ei ole tarkemmin perusteltu, mihin vähimmäisnopeudet perustuvat, 100 Mbit/s laskevaa liikennettä lukuun ottamatta. Esityksen jatkovalmistelussa esitetyjä nopeuksia tulisi perustella seikkaperäisesti.
- Vähimmäisnopeuksia tulisi alentaa. Nopeuksissa tulisi huomioida sekä eri teknologiset ominaisuudet että yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen reunaehdot. Koska ryhmäpoikkeusasetus on

eurooppalainen viitekehys, tulee peruslaajakaistaa arvioida eurooppalaisesta näkökulmasta, ei kansallisesta.

- Ottaen huomioon ryhmäpoikkeusasetuksen kriteerit ja edellytykset vähimmäisnopeudeksi tulee määritellä saapuvalle liikenteelle 100 Mbit/s ja lähtevälle liikenteelle 10 Mbit/s ja tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa saapuvalle liikenteelle 50 Mbit/s ja lähtevälle liikenteelle 5 Mbit/s
- Jos pitäydytään ehdotuksen mukaisissa arvoissa, ne saattavat esityksen toiveiden vastaisesti jopa ehkäistä suurimpien teleyritysten kiinnostusta tukea kohtaan ja ehkäistä entistä parempien yhteyksien saatavuutta haja-asutusalueilla.

Esityksen tavoite on kannatettava

Laajakaistatukiohjelman jatkamisen yleisenä tavoitteena on tukea Euroopan unionin laajakaistatavoitteiden toteutumista Suomessa. Tukiohjelman mukaan koko maan kattavaa nopeiden laajakaistayhteyksien saatavuutta ei voida olettaa syntyvän ilman julkista tukea. Etenkään harvaan asutuilla alueilla ei ole riittävästi kysyntää, jotta yhteydet syntyisivät tavoitellussa laajuudessa markkinaehtoisesti. FiCom kannattaa tavoitetta ja pitää tärkeänä toimivien ja kattavien laajakaistayhteyksien saatavuutta Suomessa.

FiCom kuitenkin huomauttaa, että 4G-mobiliiyhteyksillä saavutetaan tällä hetkellä yli 99 % kotitalouksista, eli lähes kaikkiin suomalaistalouksiin on jo saatavilla laajakaistayhteys. On tärkeää, että laajakaistarakenne ja palveluiden tuottaminen perustuu jatkossakin markkinaehtoisuuteen, asiakastarpeeseen ja kysyntään.

Ryhmäpoikkeusasetuksen määritelmät, tukikelpoiset NGA-verkot ja teknologianeutraalisuus

Luonnoksen muistion mukaan ehdotus olisi teknologianeutraali, eli yhteys voitaisiin toteuttaa joko kiinteästi tai langattomasti, kunhan se täyttäisi asetetun laatuvaatimuksen. Myös ryhmäpoikkeusasetuksen 52 art. 4 kohta edellyttää tuettavalta laajakaistainfralta teknologianeutraaliuden periaatetta.

Luonnos ei kuitenkaan ole täysin teknologianeutraali, eikä näin ollen syrjimatön, koska sillä tosiasiallisesti mahdollistetaan vain kiinteät tai sellaiseksi määritellyt teknologiat.

Ryhmäpoikkeusasetuksessa (2 art 133 kohta) määritellään peruslaajakaista ja peruslaajakaistaverkko. Niillä tarkoitetaan perustoiminnot tarjoavia verkkoja, jotka perustuvat kolmannen sukupolven matkaviestintäverkkojen (UMTS) kaltaisiin teknologia-alustoihin.

Tukikelpoisia laajakaistaverkkoja olisi ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan muun muassa seuraavan sukupolven liityntäverkot, eli NGA-verkot, joilla tarkoitetaan kehittyneitä verkkoja. Niillä tulee olla tietyt ominaispiirteet, esimerkiksi nopeuksien tulee verkkoon päin (upload) olla huomattavasti suuremmat kuin peruslaajakaistaverkoissa. NGA-verkkoina pidetään myös tiettyjä kehittyneitä langattomia liityntäverkkoja, jotka pystyvät tarjoamaan luotettavasti suuria tilaajakohtaisia nopeuksia.

Asetusluonnos on lähempänä ryhmäpoikkeusasetuksen teknologianeutraaliutta, määritelmiä ja vaatimuksia sekä EU:n tavoitteitakin aiemmat tukihankkeet. Luonnos myös parantaa viestintäverkkojen rakentajien mahdollisuuksia erilaisten liittymien tarjontaan ja lisää loppukäyttäjien vaihtoehtoja valita haluamansa laajakaistatekniikka.

Laajakaistatukilakiesityksessä vähimmäisnopeuksia perustellaan sillä, että ohjelmalla on tarkoitus tukea yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisia seuraavan sukupolven verkkoja, joilta edellytetään mm. huomattavasti suurempia lähetysnopeuksia kuin peruslaajakaistaverkoissa. FiComin näkemyksen mukaan NGA-yhteyttä ja siihen verrattavaa peruslaajakaistaa tulee arvioida eurooppalaisella mittapuulla, koska ryhmäpoikkeusasetus ei mahdollista kansallista lähestymistapaa.

Asetusluonnoksessa nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeus on määritelty saapuvassa liikenteessä 100 Mbit/s ja lähtevässä liikenteessä 30 Mbit/s. Tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa laajakaistayhteyden toteutuvan vähimmäisnopeuden on oltava saapuvassa liikenteessä 70 Mbit/s ja lähtevässä liikenteessä 21 Mbit/s. Esityksestä ei ilmene, mihin numeeriset vähimmäisnopeudet perustuvat, joten luonnosta voi tältä osin pitää jopa puutteellisena. Tämä koskee erityisesti lähtevää liikennettä.

Ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti NGA-mobiiliverkkojen vertailukohtana tulisi olla 3G-verkot. Vastaavasti vertailuarvona, johon lähetysnopeuksien parantumista peilataan, ei voi olla uusien, vielä rakennusvaiheessa ja kehittyvien olevien 5G-verkkojen nopeudet. Esimerkiksi 3G-verkkojen alin nopeus saapuvassa liikenteessä on noin 0,4 Mbit/s ja lähtevässä noin 0,2 – 0,4 Mbit/s. Alimmat nopeudet 4G-verkon saapuvassa liikenteessä ovat noin 3 – 10 Mbit/s ja lähtevässä noin 2 – 4 Mbit/s. Nopeudet vaihtelevat liittymätyyppin mukaan.

Luonnoksessa tulisi myös ottaa huomioon, että päätelaitteiden teho lähettää viestiä (lähtevä liikenne) on huomattavasti pienempi kuin tukiaseman teho (saapuva liikenne). Lisäksi taajuuksien teknologinen ominaisuus painottaa voimakkaasti saapuvaa liikennettä. Lisäksi laajakaistaliittymien kokonaisliikennemäärästä vain alle 10 % on lähtevää liikennettä.

FiCom huomauttaa, että esitetyt vähimmäisnopeudet - erityisesti lähtevässä liikenteessä - eivät ole pelkästään peruslaajakaistayhteyttä huomattavasti suurempia, vaan moninkertaisia verrattuna kaupallisesti tarjottaviin langattomiin ja kiinteisiin laajakaistayhteyksiin. Epäselväksi jää, mitä palveluja ei saa kaupallisesti toteutetuilla peruslaajakaistaratkaisulla verrattuna tuetussa verkossa tarjottaviin palveluihin.

Esityksen jatkovalmistelussa tulisi huomioida, mikä on kotitalouksien todellinen asiakastarve ja käyttö sekä mikä on taloudellisesti järkevää. Lisäksi tulisi huomioida myös kokonaisliikenteen epäsymmetrisyys.

Kun otetaan huomioon ryhmäpoikkeusasetuksen kriteerit ja edellytykset, FiComin näkemyksen mukaan vähimmäisnopeudeksi tulee määritellä saapuvalle liikenteelle 100 Mbit/s ja lähtevälle liikenteelle 10 Mbit/s ja tavanomaisissa ruuhka-aikaolosuhteissa saapuvalle liikenteelle 50 Mbit/s ja lähtevälle liikenteelle 5 Mbit/s. Nämä ovat erinomaisia nopeuksia, jotka täyttävät selkeästi ryhmäpoikkeusasetuksen kriteerin peruslaajakaistaa huomattavasti suuremmista lähetysnopeuksista - vieläpä moninkertaisesti. Lisäksi niillä pystytään toteuttamaan kaikki kotitalouksien tarvitsemat palvelut myös pitkälle tulevaisuuteen. On syytä korostaa, että mainitut nopeudet ovat miniminopeuksia, ja lähtökohtaisesti yhteysnopeudet ovat suurempia. Lisäksi verkot kehittyvät jatkuvasti, ja peittoalueet sekä kapasiteetit kasvavat.

Lisäksi FiCom huomauttaa, että Traficom ei ole internetyhteysohjelman nopeuden kohtuullisesta ilmoittamistavasta koskevassa kannanotossaan edellyttänyt mobiiliyhteyksiltä numeerisia osuuksia, sillä FWA- ja hybridiliittymiltä edellytetään ainoastaan maksimi-, normaali- ja vähimmäisnopeuden ilmoittamista ja mobiililaajakaistalta ainoastaan arvioitua maksiminopeutta.

Aiempi valtion laajakaistatukihanke jäi tavoitteista erityisesti sen takia, etteivät tuen kriteerit olleet teknologianeutraaleja vaan ne sulki pois mobiiliyhteydet pois tuen piiristä. Tuen piiriin tarkoitettua rahaa jäi hakematta, koska kysyntää kiinteille kuituyhteyksille ei ollut riittävästi. Jatkossa on tärkeää vastata kuluttajien tarpeisiin ja muuttaa tuen kriteerit aidosti teknologianeutraaleiksi, jotta kuluttajat voivat valita itselleen sopivimman vaihtoehdon alueellisen rakentamisen kysyntäkartoituksissa.

Säntelyn tulisi kannustaa yrityksiä investoimaan ja luoda niille mahdollisuuksia kilpailla keskenään teknologian sallimissa ja mahdollistamissa rajoissa. Luonnoksessa esitetyt vähimmäisnopeusvaatimukset saattavat tukilakiesityksen toiveiden vastaisesti jopa ehkäistä suurimpien teleyritysten kiinnostusta tukea kohtaan.

Tietoliikenteen- ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry

Marko Lahtinen

lakiasiat

Lahtinen Marko
Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry